

# Tre søstre

Af Anton Tjekhov



UNDERSVINGSMATERIALE  
2020 - 2021

## INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING .....	3
2. TRE SØSTRE .....	4
3. OM HISTORIEN .....	5
4. ANTON TJEKHOV .....	6
5. TRAGEDIE ELLER KOMEDIE .....	9
6. INGEN KOMEDIE UDEN TRAGEDIE - instruktør Madeleine Røn Juul	12
7. AT NÆRME SIG FORESTILLINGEN .....	13
8. TO SIDER AF SAMME SAG .....	15
9. DEN VARME STOL .....	15
10. MED TRÅDE TIL FORTID OG NUTID - Scenograf Gøje Rostrup .....	17
11. UDDRAG FRA MANUSKRIPDET .....	25
12. SKOLER OG UNGDOMSUDDANNELSER PÅ ODENSE TEATER .....	30

### UNDERVISNINGSMATERIALET ER SKREVET AF

MARIE LIND (Skolekontakten) At nærme sig forestillingen, To sider af samme sag, Den varme stol  
SUNE ROHOLT MORTENSEN (Skolekontakten) Tragedie eller komedie?  
LINE HEDE SIMONSEN (Skolekoordinator, Odense Teater) øvrige tekster  
GØJE ROSTRUP kostumetegninger

Odense Teaters Skolekontakt består af undervisere fra forskellige områder indenfor skoler og gymnasiale uddannelser. Skolekontakten vejleder Odense Teater i arbejdet med skoler, uddannelsesinstitutioner og unge i teatret.

# 1

## Indledning

Anton Tjekhovs dramatik er menneskeklog og derfor kan arbejdet med forestillingen med fordel bruges til at blive klogere på mennesker, karakterer og livsvalg.

I dette materiale kan du læse mere om Anton Tjekhov og læse om hvordan instruktør Madeleine Røn Juul opfatter hans dramatik.

Du kan også læse om begreber og diskussioner knyttet til Tjekhov og hans dramatik: realistisk humanisme, socialt ansvar, isbjergsteknik og envejskommunikation. Du kan også blive klogere på den tilbagevendende diskussion om hvorvidt Tjekhov skrev komedier (som han selv mente) eller tragedier.

I afsnittet komedie eller tragedie kan du blive klogere på hvad der kendetegner henholdsvis komedier og tragedier og efterfølgende diskutere hans dramatik evt. både før og efter forestillingen.

I afsnittet *At nærme sig forestillingen* er der gode idéer til, hvordan I kan åbne forestillingen med en analyse. Hvilke spørgsmål kan I stille jer selv, inden I skal se forestillingen? Og hvordan kan I analysere den ud fra et beskrivende og perspektiverende plan

I afsnittene *To sider af samme sag* og *Den varme stol* kan I arbejde med karakteranalyse og fortolkning og selv digte videre på karakterernes liv.

Materialet indeholder et afsnit om scenograf og kostumedesigner Gøje Rostrups tanker med både rum og kostumer til forestillingen samt uddrag fra forestillingens manuskript.

Vi håber, at du og dine elever får glæde af arbejdet med forestillingen, og glæder os til at se jer i teatret. God fornøjelse med *Tre søstre*

### PRAKTISK INFORMATION TRE SØSTRE

Forestillingen spiller i Teatersalen, Odeon  
Odeons kvarter 1, 5000 Odense C

**Spilleperiode** 20. marts - 17. april 2021

**Målgruppe** STX, HTX, HHX, HF

**Fag** Dramatik, dansk

Emner Realisme, naturalisme, udlængsel, livsløgn, klassiker, Georg Brandes og Det Moderne Gennembrud, Anton Tjekhov, Ibsen, Strindberg.

**Billetpris** 80 kr. for elevbilletter og 40 kr. for lærerbilletter gælder til aftenforestillinger mandag - onsdag.

### Bestil billetter på vores skoleportal

Gå ind på: [otskolebooking@billetten.dk](mailto:otskolebooking@billetten.dk)  
eller tilgå portalen via [www.odenseteater.dk/skoler](http://www.odenseteater.dk/skoler)

Har du problemer med at booke dine billetter er du velkommen til at kontakte Billetten på [odenseteater@billetten.dk](mailto:odenseteater@billetten.dk)

Har du spørgsmål omkring forestillingen, undervisningsmaterialet, skuespillermøder eller andet er du velkommen til at skrive til skolekoordinator Line Simonsen på [line@odenseteater.dk](mailto:line@odenseteater.dk)

2

# Tre søstre

AF ANTON TJEKHOV

Iscenesættelse og bearbejdelse

**Madeleine Røn Juul**

Bearbejdelsen bygger på oversættelse af

**Kjeld Bjørnager**

Scenografi og kostumedesign

**Gøje Rostrup**

Lysdesign

**Simon Holmgreen**

Lyddesign

**Daniel Fogh**

Dramaturg

**Mathias Rosenkrands Bech**

Medvirkende:

Olga Sergèjevitsj

**Tilde Maja Fredriksen**

Masja Sergèjevitsj

**Anna Bruus Christensen**

Irina Sergèjevitsj

**Lea Bastrup Rønne**

Andrèi Sergèjevitsj

**Jacob Weble**

Anfisa, tjenestepige

**Githa Lehrmann**

Natásja, Ivànovna (Andrèis kæreste, senere hustru)

**Laura Bro**

Fjodor Ilitsj Koligin (Masjas mand)

**Frank Thiel**

Alexander Innátjevitsj Versjinin

**Lars Simonsen**

Nikolaj

**Kristoffer Helmuth**

Vasljjevitsh Saljóni

**Jeppe Ellegaard Marling**

Doktor Ivan Románvitsj Tjebutykin

**Mikkel Bay Mortensen**

M.fl.

### 3

# Om historien

**Anton Tjekhovs berømte tragikomedie Tre søstre handler om at forsøge at finde mening i meningsløsheden**

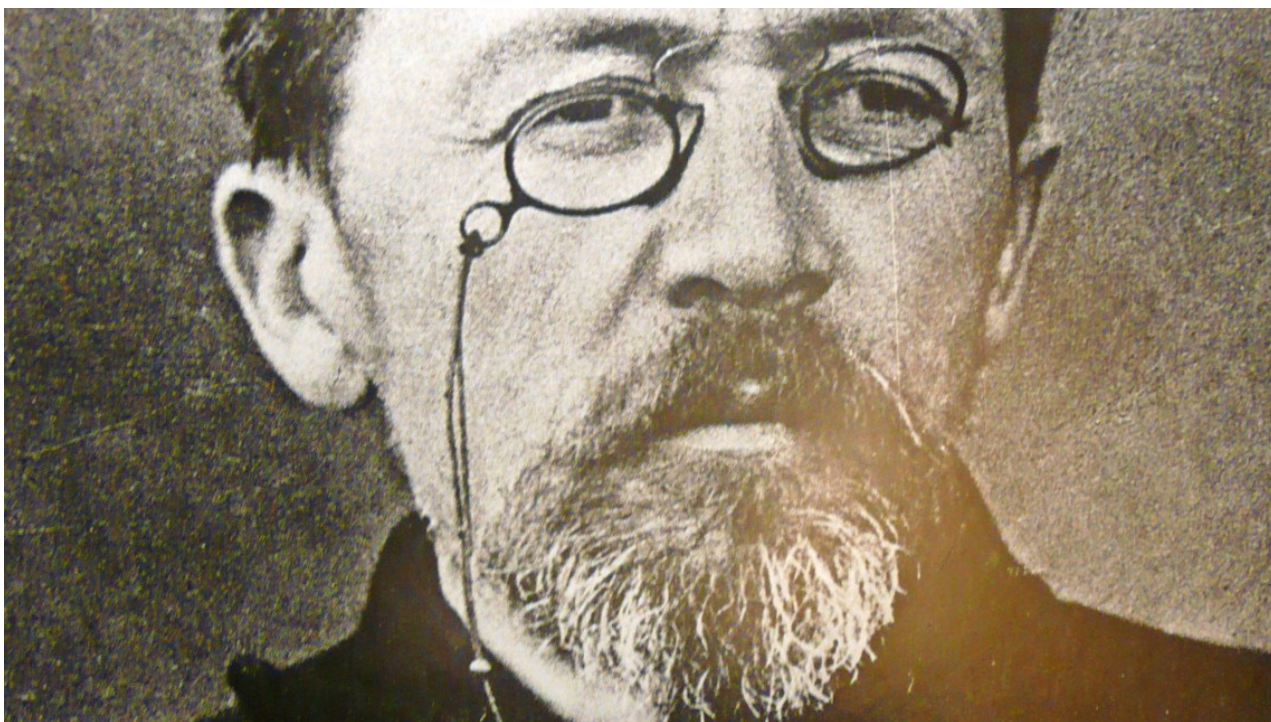
»At kunne tre sprog i denne by er en unyttig luksus. Ja, mere end en luksus, det er ligefrem i vejen« siger Masja; den mellemste af tre søstre. Hun, hendes bror og to søstre prøver at finde fodfæste i livet efter deres fars død – forsøg der på én gang er tragiske og komiske.

Tjekhov viser os en klasse i opløsning og en familie i vilddrede, med alle de personlige kriser og tragedier det fører med sig. At vende tilbage til deres fødeby Moskva bliver en magisk løsning på de tre søstres problemer, et symbol på håb, et nyt liv og fremtidig lykke.

Det store spørgsmål er: Hvorfor tager de ikke afsted? Hvad er det, der forhindrer dem i at forfølge deres lykke? Hvorfor har vi mennesker tit en hale af forspildte muligheder og bristede drømme bag os? Hvorfor stiller vi os tilfreds med kompromisets nødvendighed?

## 4

# Anton Tjekhov



Anton Tjekhov var en stor humanist, hvis interesse og omsorg for andre mennesker kom til udtryk i både konkrete filantropiske projekter i forbindelse med hans lægegering og som kunst i en række dramatiske mesterværker.

Anton Tjekhov blev kun 44 år gammel. Allerede som 27-årig fik han konstateret tuberkulose, en sygdom som plagede ham resten af livet.

Anton Tjekhov skrev historier allerede som helt ung og så imens han læste til læge. I studietiden forsørgede han sig blandt andet ved at skrive små historier til avisen.

Tjekhov var en meget socialt engageret mand. Da han blev færdiguddannet som læge, købte han et hus i en landsby

60 km udenfor Moskva. Her byggede han et hospital og sørgede for gratis lægehjælp til alle. Han byggede også en skole og et bibliotek.

På et tidspunkt rejste Tjekhov til fængselsøen Sachelin. Det han oplevede der og den måde mennesker levede der, rystede ham og det kom til at stå for ham som lavpunktet for menneskelig værdighed. Det præger ham for altid, at han har set, hvor forfærdeligt det kan være at være menneske.

Anton Tjekhov var ikke ud af en overklassefamilie. Hans far var en frigivet livegen (en livegen bonde er godsejrens personlige ejendom). Derfor har Tjekhov egentlig ikke noget med den aristokratiske klasse at gøre i sit

personlige liv. Men det er ofte aristokratiet han beskriver i sine dramaer: En uddøende klasse som er truet på sin eksistens. Menneskene i hans stykker er som oftest handlingslammede og aner ikke, hvad de skal stille op mod en fjende, de ikke forstår.

Skismaet mellem komedie og tragedie følger uløseligt med Tjekhovs stykker. Da hans stykke *Kirsebærhaven* skulle sættes op første gang instruerede Stanilavskij. Han insisterede på at Tjekhovs stykker var tragedier. Selv opfattede Tjekhov dem som komedier. Denne dobbelthed er fulgt med i al hans dramatik også i *Tre søstre*. I virkeligheden indeholder hans dramatik vel nok både tragiske og komiske elementer. Døm selv.

#### OM ANTON TJEKHOV

- Anton Tjekhov blev født 29. januar 1860 i Rusland.
- Tjekhov var uddannet læge og praktiserede som læge gennem det meste af sin litterære karriere.
- I 1884 fik han tuberkulose, men han fortalte ikke sin familie om det.
- I 1887 vandt han Pushkin-Prisen (efter den russiske poet Alexander Pushkin) for sin novelle "I skumringen." Samme år debuterede han med skuespillet "Ivanov". Senere skrev han stykkerne "Mågen" (1896), "Onkel Vanja" (1897) og "Tre Søstre" (1901).
- I 1901 giftede han sig med skuespillerinden Olga Knipper, som blandt andet spillede hovedrollen som Ranévsckaja i hans sidste stykke *Kirsebærhaven* da det blev sat op første gang.
- Stykket fik premiere på Moskva Kunst Teater 17. januar 1904.
- 15. juli 1904 dør Tjekhov 44 år gammel.

### **TIDLIG MODERNISME**

I selskab med Henrik Ibsen og August Strindberg, to af datidens aktuelle realismedramatikere, er Tjekhov ofte betegnet som en af de tre centrale figurer i forbindelse med skabelsen af den tidlige modernisme i teatret. I modsætning til Ibsen og Strindberg, var handlingen og intrigen mindre vigtig for Tjekhov. Hans interesse gjaldt først og fremmest mennesker og deres skæbner.

### **ENVEJSKOMMUNIKATION**

Personerne i Tjekhovs skuespil hører som ofte ikke efter, hvad de andre siger, men taler kun om det, der interesserer dem.

### **REALISTISK HUMANISME**

Man kan spørge sig selv, hvad der skulle motivere én til at beskæftige sig med et forfatterskab, der umiddelbart kan virke ret dystert og svaret er, at Tjekhov beskriver mennesker, som de er, uden at fordømme dem. Megen humanisme bygger på en uholdbar idealisme, men Tjekhov tager udgangspunkt i en realistisk humanisme. Få har som han indsigt og forståelse for menneskets evne til at stræbe højt og falde dybt. Formålet med hans fortællinger var opbyggeligt. Selv havde han ikke forståelse for kategoriseringen af sit forfatterskab som pessimistisk. Derimod mente han, at kun ved at vise livet, som det er, vil man være i stand til at ændre det til det positive.

### **ISBJERGSTEKNIK**

Hos Tjekhov står mange af de vigtigste ting mellem linjerne, han selv udtaler ingen moral og fælder ingen dom. Senere hen skulle Hemingway blive inspireret af Tjekhovs måde at arbejde med det underforståede på. Hos ham bliver det kaldt isbjergsteknikken – altså det faktum, at man kun kan se den lille del af isbjerget, der rager op over vandet – resten er skjult.

### **FORFATTEREN SOM EN HAMMER**

”Der burde udenfor alle de lykkelige og veltilfredses døre stå en mand med en hammer, som med sin banken hele tiden mindede dem om, at der findes ulykkelige mennesker, hvor lykkelig man end føler sig, så vil livet før eller senere vende sine mørke sider til, og man vil blive ramt af ulykke – sygdom, fattigdom, tab, og så er der ingen, der vil se og høre en, ligesom man nu selv hverken ser eller hører de andre”.

Citat Anton Tjekhov



## 5

# Tragedie eller komedie

Siden de græske tragedier fik følgeskab af komedien, tilbage i 500 f.kr har de to været de store teatergenrer, som alle kender. Komedien som det gode ufarlige grin og tragedien som den alvorlige, betydningsfulde læresætning. Der er mange undergenrer af komedie og tragedie, men traditionelt set er begreberne et udtryk for, hvordan konflikten i et dramatisk teaterstykke afsluttes.

## Komedien

Ordet komedie betyder oprindeligt ”åbenbarings-sang”. Karaktererne får åbenbart roden til den forvirring, der har været grund til den konflikt, som har præget forestillingen og alle kan deltage i de festligheder, der følger efter afklaringen og dermed løsningen på konflikten. I komedien løses konflikten altså oftest ved, at alle finder ud af, hvad der i virkeligheden er foregået. De tilgiver hinanden, de lærer af deres oplevelser og der oprettes ro og orden, enten ved at den tidligere status quo genoprettes eller at en ny og bedre orden opstår.

Derfor ser vi gerne den klassiske slutning, hvor alle ”lever lykkeligt til deres dages ende”. Der er dog undtagelser. De karakterer som har været med til at skabe konflikten, kan ende med at stå udenfor den lykkelige slutning, hvis de ikke angrer eller ændrer deres opførsel, så de igen kan indgå i den sociale struktur. Alle de genvordigheder som karaktererne har gennemgået, har måske givet dem et andet syn på omverdenen.

## Tragedien

Ordet tragedie betyder oprindeligt ”gede-sang” og henviser til de religiøse festligheder, hvor der blev spillet dramatiske gendigtninger af græske myter og pointen blev understreget af sange og danse i de såkaldte satyrspill.

I de klassiske tragedier ender stykket med, at hovedpersonen dør. Han eller hun har, som oftest, selv startet kon-

flikten og drevet den fremad indtil et punkt, hvor han eller hun ikke længere selv kunne kontrollere begivenhederne. Dette bliver først tydeligt for hovedpersonen umiddelbart inden dennes død. Hovedpersonens død bliver slutningen på stykket og ligesom i komedien vender folket tilbage til en tilstand af orden. Fokus i slutningen af tragedien er på det offer, der er blevet bragt: altså den afdøde hovedperson.

Tragedien ser dog fremad mod det gode, der vil komme til at ske efter det forfærdelige, der er hændt.

## *Tre Søstre* - tragedie eller komedie?

Når de to genrer stilles så firkantet op over for hinanden, er det svært at forestille sig, at man kan være uenig om hvilken genre et stykke er. Ikke desto mindre var Konstantin Stanislavski og Anton Tjekhov dybt uenige om, hvorvidt Tjekhov skrev komedier eller tragedier. Stanislavski var instruktør, skuespiller, medstifter af Moskvas Kunst Teater, men måske mest kendt for at beskrive skuespillerens værktøjer. Han så Tjekhovs stykker som ubetinget tragiske. Det var særligt den tragiske udvikling i Tjekhovs karakterer, som han så, som et direkte billede på det russiske folks problemer. Det og de ulykkelige slutninger så Stanislavski som klare tegn på, at det var tragedier, hvilket også passer med den traditionelle forståelse af tragedien. *Tre Søstre* var det første stykke som Tjekhov havde skrevet med henblik på at det skulle spilles på Stanislavskis teater, Moskva Kunst Teater. Efter den første gennemlæsning af stykket 29. oktober 1900 skrev Stanislavski efterfølgende:

”Jeg kan ikke huske at jeg nogensinde så ham så vred igen ... Men den virkelige grund (til at Tjekhov var vred) var at han havde skrevet en glad komedie og vi havde alle læst stykket som en tragedie og ovenikøbet grædt over det. Tjekhov må have tænkt at stykket var blevet misforstået og at det allerede var en fiasko.”

Tjekhov mente selv at balancen mellem det tragiske og komiske var en del af det, der gjorde hans stykker realistiske, der er ikke nogen virkelige mennesker, som er enten det ene eller det andet. Han ønskede at instruktører skulle beholde den divergens i karaktererne og ikke læse dem som enten tragiske eller komiske. Tjekhov lader også sine roller i *Tre søstre* være bevidste om deres op og nedture, de griner af deres egen elendighed og livets selvmodsigelser. På den måde bruger Tjekhov også latteren til at udtrykke både tragedien og komedien. Tjekhov sagde selv, at når mennesket finder sig selv i en meningsløs, trivial og hul verden, så er hans eneste mulighed for at overleve gennem latter og et komiske syn på sit tragiske liv. Karaktererne bliver tragikomiske i deres accept af deres egen ansvar for deres miserable liv og deres manglende evne til at ændre på det.

Man fornemmer en absurd tilgang til tilværelsen. Der kan være enten komisk eller tragisk. Det kan blive komisk, hvis karaktererne kæmper imod og griner af deres skæbne, denne form for absurd humor ser vi også moderne dansk teater for eksempel i Line Knutzons stykker. Begge steder er humoren centreret om interessen for menneskets skæbne og det komisk absurde i vores stræben efter lykke i en verden, der konstant slår os ned. Hvis karaktererne derimod accepterer det meningsløse og stopper med at kæmpe imod, så bliver det langt nemmere at opfatte det som en tragisk absurdisme. Den tendens ses tydeligst hos de dedicerede absurdistiske dramatikere, som Samuel Beckett, Eugene Ionesco og Jean Genét.

Stanislavski nåede, på grund af Tjekhovs indsigelser og deres fælles ven Vladimir Nemirovich-Dancehenko, frem til en mindre tragisk tolkning af stykket. Af alle Stanislavskis opsætninger af Tjekhovs stykker blev uopførelsen af *Tre Søstre* den som Tjekhov selv fandt, bedst levede op til hans egen vision. Stanislavski, der havde brudt med sin egen idé om Tjekhovs stykke som rendyrket tragisk, skrev senere:

”Tjekhovs mennesker bader sig ikke, som vi gjorde på det tidspunkt, i deres egen sorg. De søger tværtimod som Tjekhov selv: liv, glæde, latter, mod. Tjekhovs mænd og kvinder ønsker at leve og ikke dø. De er aktive og søger at overkomme det hårde og ubærlige dødvande som livet har kastet dem ud i.”

Kunne dette antyde at Stanislavskis oprindelig tolkning var farvet af hans egen måde at takle sorg og modstand på og at han så Tjekhov som mere jubeloptimistisk? Det antyder i hvert fald, at han netop her vælger at se karaktererne som hele mennesker med komplekse problemer frem for bare tragiske skæbner. Tragedien og komedien tilhører som tidligere nævnt hver deres meget firkantede strukturer, men de to strukturer kan, som her, smeltes sammen til det der kaldes tragikomisk.

Et moderne eksempel kunne være TV-serien *Klovn*, hvor Frank Hvam kan ses som en tragisk karakter, der gang på gang overlever slutningen på sin egen tragedie, og derfor kan vi grine af det. Hvis et afsnit sluttede med Franks død, ville alle hans kvaler pludselig stå i et andet lys, og der ville være tale om en rendyrket tragedie.

Det er altså svært at sige om *Tre Søstre* er tragisk eller komisk som udgangspunkt, det vil være et spørgsmål om instruktørens tolkning og publikums læsning af denne, fordi den er skrevet til at være tragikomisk.



Anton Tjekhov læser "Mågen" for ensemblet på Moskvas Kunst Teater i 1898. Til venstre for Tjekhov sidder Stanislavski, ved siden af ham sidder Olga Knipper, til højre for Tjekhov sidder Maria Liliانا, længst til højre på billedet sidder Vsevolod Meyerhold og længst til venstre står Vladimir Nemirovich-Danchenko

**A**

**ARBEJDS-  
SPØRGSMÅL**

1. Se på de to uddrag og prøv at se hvordan I kunne gøre dem enten tragiske eller komiske.
2. Når I har set forestillingen på Odense Teater kan det være spændende at høre, hvad I tænkte. I kunne jo have forskellige meninger om hvorvidt det var komisk eller tragisk.

## 6

# Ingen komedie uden tragedie

INSTRUKTØR MADELEINE RØN JUUL

Det er instruktør Madeleine Røn Juul som har bearbejdet og iscenesætter *Tre søstre*. For hende er Tjekhov en stor menneskekender og så formår han sig at være ufordømmende. At lade publikum selv bestemme hvem de har lyst til at holde med.

- Jeg kan godt lide Tjekhavs dybe menneskeforståelse, hans endeløse kærlighed til mennesker, hans evne til at fremstille os i al vores latterlighed, men med et venligt overbærende blik. Tjekhov er en moralsk uvildig forfatter. Hans figurer har en dyb forståelse af moral; de vil, som regel, gerne være gode mennesker. Men Tjekhov selv befrier sine stykker fra den gængse opfattelse af moral og gengiver livet, som det er. Han udviser en enestående empati for alle sine figurer. De fleste dramaer antyder, hvem der er de gode og hvem de onde, hvem du skal kunne lide og hvem ikke. Tjekhov tager aldrig den beslutning for dig, fortæller Madeleine Røn Juul.

I Tjekhavs dramatik er menneskeskildringerne i fokus og handlingen er ikke det vigtige. Det kan godt være en udfordring fortæller hun:

- Hvordan underholder man med at vise nogle mennesker, der keder sig? Som lider af lediggangens ørkesløshed. Det er ikke dramatisk i gængs forstand, der sker ikke så meget. Nogle mennesker ser livet passere forbi, mens de drømmer og venter på at tiden går. Nogle gange filosoferer de, andre gange snakker de om bagateller, nogle gange fremprovokerer de et drama, hvor der intet er, så de kan forestille sig, at de er en del af noget vigtigt.

For Madeleine Røn Juul er det netop Tjekhavs interesse for mennesker og den handlingslammelse, vi kan rammes af, der gør *Tre søstre* interessant:

- Ud over indsigt i hvad det vil sige at være menneske, stiller stykket spørgsmålet: Hvad er det er gør, at vi ofte ikke får realiseret vores drømme? Hvorfor rejser de tre søstre

ikke bare til Moskva? Hvorfor er der så mange valg vi ikke tager? Kan man komme af med følelsen af, at livet bare er noget, der passerer forbi, mens de vigtige ting sker andre steder? spørger hun.

Den evige diskussion om hvorvidt Tjekhov skrev komedier eller tragedier er for Madeleine Røn Juul på en måde to sider af samme sag:

- Ingen komedie uden tragedie og ingen tragedier uden komedie. Fordi de, ligesom lys og mørke, fremkalder hinanden. Du kan ikke tænke dig det ene uden det andet. Jo mere tragisk, desto mere absurd morsomt. Om det er det ene eller andet afhænger jo af slutningen.

I denne opsætning af *Tre søstre* skal spillestilen også dyrke både det tragiske og det komiske, og så skal vi først og fremmest kunne genkende os selv, fortæller Madeleine Røn Juul:

- Jeg tænker at nogle dele skal spilles hurtigt og muntert, og andre dele mere absurd og teatralisk. Pludrende småsnak side om side med de allervigtigste spørgsmål. Som i livet – at publikum kan genkende sig selv, er det vigtigste.

Publikum skal kunne genkende sig selv men det skal samtidig være tydeligt, at det er en teaterforestilling vi ser.

Madeleine Røn Juul fortsætter: - Tjekhavs figurer er skrevet for over 100 år siden. De eksisterer kun som fiktive personer på skrift eller på en scene. Men man kan forestille sig, at de var levende, på vandring gennem tiden. Hele tiden på jagt efter et teater og et publikum hvor de kan spille deres fortælling. "Så de ikke glemme os og tænker på os med venlighed" som Olga siger i stykkets slutning. Det er sådan vi spiller vores version; Tjekhavs mennesker finder en scene og et publikum på Odense Teater og gennemspiller stykket igen, for os.

## 7

# At nærme sig forestillingen

## FORESTILLINGSANALYSE

Forestillingsanalyse er en metode til at dykke ned i teaterforestillingens forskellige virkemidler og komme tilbage til virkeligheden med fornyet perspektiv.

En forestillingsanalyse er en metode til at undersøge, hvordan en teaterforestilling er bygget op, hvad den indeholder, og hvad den betyder. Forestillingsanalysen er opbygget i tre plan: et beskrivende plan, et fortolkende plan og et perspektiverende plan, der skal hjælpe tilskueren til at iagttage og forstå en forestillings kommunikative intention og potentiale.

Når du ser forestillingen kan du bl.a. lægge mærke til selve teatret og teatrummet, scenografi, kostumer, rekvisitter, lys, lyd, karakterer og spillestil(e). Som professor i teatervidenskab Michael Eigtved skriver, så har alt en betydning og kan skabe mening hos tilskueren. Intet er ligegyldigt.

### Inspirationsspørgsmål (før forestillingen):

- Hvad er dine forventninger til at skulle i teatret?
- Er der særlige forventninger til lige præcis Odense Teater? Til den scene I skal se forestillingen på?
- Hvad kommer du til at tænke på, når du hører forestillingens titel?
- Hvad kommer du til at tænke på, når du ser billeder fra forestillingen?
- Hvad tror du, at forestillingen handler om?

### Det beskrivende plan

Det beskrivende plan (under og efter forestillingen):

Lige efter forestillingen kan man intuitivt notere sig nogle af de oplevelser og indtryk, man har fået gennem forestillingen vedrørende stemninger i stykket, hvordan man oplevede de enkelte karakterer, lydsiden i stykket,

scenografien m.m. (jvf. ovennævnte elementer i forestillingen). Medbring disse noter når I skal dykke lidt dybere i forestillingen.

Sæt jer sammen to og to og besvar i fællesskab nedenstående arbejdsspørgsmål. Tag noter. I skal bruge dem igen i opgave 3.

### Sted og rum

Noget af det første, I som publikum oplever, inden I ser en forestilling, er selve stedet og rummet, hvor forestillingen finder sted. Dette sted, f.eks. et teater, har altså en betydning og en medskabende kraft i forhold til den forestilling, I skal se.

- Hvordan definerer Odense Teater sig selv som teater?
- Hvilken betydning har teatrets kunstneriske profil i forhold til jeres forventninger til *Tre søstre*? Levede forestillingen op til disse forventninger?
- Beskriv scenerummet: Er rummet stort, lille, mørkt, lyst eller andet? Hvordan er publikum placeret i rummet?
- Kan scenerummet defineres som klassisk (scene og publikum adskilt, mørkt hos publikum lys på scenen), eller brydes der med traditionerne? Beskriv hvordan.

### Scenografi, lyd og lys

Scenografien er det rum, som scenografen skaber til forestillingen. Scenografien spiller en stor rolle, og sammen med lys, lyd og kostumer er scenografien en væsentlig del af det æstetiske udtryk samtidig med, at den også kan være medfortællende i forhold til forestillingens handling. Det vil sige, at tilskuerens opfattelse af for eksempel karaktererne, situationen eller stedet kan understreges

gennem det visuelle. Alle de sanselige indtryk påvirker tilskuerens sindsstemninger og skaber samtidigt associationer, som tilskueren forsøger at danne meningsfulde sammenhænge og tolkninger mellem.

- Hvordan ser scenografien ud? Hvilke tanker og associationer får du?
- Hvad tilfører det forestillingen, at scenografien er, som den er?
- I forestillingen bliver der brugt lidt forskellige rekvisitter – hvilke har særligt stor betydning?
- I hvilke scener gjorde lyset indtryk på dig? Hvorfor?
- Hvilke forskellige stemninger er lyset og lyden med til at skabe i forestillingen? (Stemmer, effektlyde, reallyde, musik osv.)
- Hvordan tror I, det ville være, hvis scenografien havde et andet udtryk? Hvad hvis rummet i stedet fremstod mere realistisk i et hus med alt indbo?

#### Karakterer og spillestil

Noget af det helt centrale ved en teaterforestilling er skuespillerens krop og handlinger på scenen, når han/hun spiller en karakter. Det er skuespillerens bevægelser i samspil med scenografien, lys og lyd, der bærer betydningen frem. Skuespilleren agerer og bevæger sig i forhold til rummet og sine medspillere samt håndterer rekvisitter. Når karakteren handler, fortæller han/hun om sine relationer til rum, situation og medspillere.

- Hvilke forskellige karakterer møder vi?

Udvælg to karakterer og gå i dybden med dem:

- Hvordan ser de ud? Hvilke kostumer bærer de? Hvordan er deres kropssprog, stemmebrug, gestik (arm- og håndbevægelser) og mimik (ansigtsbevægelser)?
- Spiller de realistisk eller mere teatralisk (forstørret/forsimplet udtryk af bevægelser og stemme)?
- Hvordan er karakterernes samlede udtryk? Hvad er din samlede tolkning af den enkelte karakterer? Er den elskværdig, naiv, sød, bestemt, pessimist, optimist, realist, håbløs osv.? Hvorfor?
- Hvordan forholder skuespillerne sig til publikum? Har de kontakt med eller ser de ikke publikum? Hvilken effekt har dette?

#### Det fortolkende plan

At fortolke er en del af en helhedsundersøgelse, hvor man veksler mellem at søge at forstå den overordnede mening og at undersøge mindre dele af en forestilling for derved igen at kunne sige mere om forestillingen som helhed. En fortolkning er altså et forsøg på at finde ud af det samlede indtryk af, hvad der sker på scenen – hvilke temaer forestillingen behandler.

#### Tematik

- Hvad handler forestillingen om?
- Hvad er historiens plot/konflikt?
- Hvilke tematikker findes i forestillingen?

#### Det perspektiverende plan

På et perspektiverende plan sætter man sin analyse og fortolkning af forestillingen ind i en større kulturel og social sammenhæng. Man skal altså undersøge forestillingen som et udtryk for noget, der er på spil i samfundet og en måde at nærme sig sin egen tid på.

#### Perspektivering

- Hvad fik forestillingen jer til at tænke over?
- Hvorfor tror I, at Odense Teater har valgt at opsætte *Tre Søstre*?
- Hvordan spejler tematikken i *Tre Søstre* tendenser i det samfund, vi lever i nu? Er den relevant for vores samtid?

*Kilder til ovenstående analysemetode og -tilgange:*

*Eigtved, Michael: Forestillingsanalyse – en introduktion. Samfundslitteratur. 1. udgave, 2. oplag 2010.*  
*Sørensen, Karen: Dramatik – en grundbog. Systime A/S. 1. udgave, 1. oplag 2008.*

## 8

# To sider af samme sag

## KARAKTERFORSTÅELSE

Når man arbejder som skuespiller med en rolle, ligger der mere arbejde i det end blot at kunne sine replikker. Skuespilleren skal bruge sin fantasi, sin indlevelsessevne og sine egne livserfaringer for at give karakteren liv på scenen - et troværdigt liv, som giver publikum mulighed for at identificere sig med, forstå og indleve sig i de følelser, reaktioner og tanker, som karakteren på scenen gennemlever.

Når karaktererne får liv for øjnene af os publikummer, tolker vi straks på alle de signaler, vi får. Hvordan karaktererne bevæger sig, hvordan de reagerer på hinanden i scenen, hvordan stemmeføringen er, hvordan karakteren er klædt, hvordan er de når de er alene og meget mere. Vi tolker på samme måde, som vi tolker i virkeligheden. Hver lille detalje fodrer os med information om de forskellige karakterers liv og udvikling.

Skuespillerne og instruktøren har altså i fællesskab fortolket teksten, afprøvet forskellige muligheder og taget nogle beslutninger, hvad angår det, som i sidste ende skal kommunikeres til publikum.

På samme måde som skuespilleren, har vi som publikum vores egen fantasi, indlevelsessevne og livserfaringer med os, og vi kan derfor opleve, at vi tolker anderledes end vores medpublikummer på samme forestilling. I mødet med andre publikummers fortolkninger kan vores eget blik på stykket udfordres og dermed åbne for en forståelse for menneskers forskellige perspektiver på verden generelt. I stedet for at sige: 'Der er jeg bare uenig' eller 'De har ikke forstået, hvad det handler om', kan man øve sig i at sige: 'Aha, sådan kan det også opleves' og stille spørgsmålet 'Hvorfor synes du det?'

For at få jeres fortolkninger i spil og komme i dybden med jeres oplevelse og forståelse for karaktererne i stykket, kan I kaste jer over følgende opgaver:



### OPGAVER

Ud fra jeres tolkning af en af karaktererne fra stykket skal I enten:

#### Skrive et opslag på et socialt medie

- I skal bl.a. tænke over hvad opdateringen handler om, hvordan ordlyden skal være, hvor meget sandhed der er i opslaget, hvor meget der bliver pyntet på virkeligheden, er der et billede med, i så fald hvad er der på billedet.

#### Skrive et brev til en af de andre karakterer

- I skal bl.a. tænke over hvad karakteren vil opnå med brevet, hvornår karakteren skriver brevet, målrette karakterens kommunikation til modtageren.

#### Skrive dagbog

- I skal bl.a. tænke over hvornår jeres karakter skriver i dagbogen, hvilken situation, der er anledning til at karakteren skriver i sin dagbog, hvilke dele af karakterens følelsesliv der kommer til udtryk, hvordan det helt private liv for karakteren ser ud.

HUSK at det du skriver, skal være tro mod historien og karakteren.

9

# Den varme stol

## KARAKTERFORSTÅELSE



### OPGAVE

Gennem arbejdet med karaktererne på denne måde får I et indblik i, at der er flere sider ved karaktererne end dem, som vi umiddelbart ser på scenen. Der er de synlige og de mere usynlige sider. Ligesom hos os virkelige mennesker.

For at igangsætte jeres fantasi og forståelse for karakteren kan I forsøge jer med *Den varme stol*, som er en øvelse, hvor I på en kreativ måde arbejder med personkarakteristikker gennem indlevelse og meddigtning.

I skal i grupper af 3-4 personer på skift sætte jer i den varme stol og indstille jeres perspektiv på den karakter, I har valgt som fokus for ovenstående opgave. De andre I gruppen stiller på skift undrespørgsmål til karakterens liv, følelser, forhold til andre mennesker, ønsker, drømme, frygt osv. Alt hvad man kan spørge et menneske om for at komme nærmere på kernen.

Den der sidder i den varme stol, skal gennem sin viden fra stykket og sin fantasi og forestillingsevne, på bedste vis besvare spørgsmålene som karakteren ville svare. Så man er altså både lidt sig selv og lidt karakteren, mens man sidder i den varme stol.

Alle spørgsmål skal besvares uden filter og med ærlighed, hvilket betyder, at karakteren ikke må lyve eller undlade at svare. Den varme stol er et trygt rum for karakteren, hvor alle sandheder trygt kan komme frem og man dermed kommer helt tæt på karakteren.

HUSK også her skal spørgsmålene og svarene være loyale mod historien og karakteren.



## 10

# De ligner os

SCENOGRAF OG KOSTUMEDESIGNER GØJE ROSTRUP

Det er scenograf Gøje Rostrup som står bag det scenografiske univers og kostumerne til *Tre søstre*. Hun har arbejdet med at flytte stykket tættere på os i tid og har gjort teaterdimensionen til en vigtig del af måden at fortælle historien på.

Gøje Rostrup fortæller:

- *Tre søstre* blev skrevet i en tid hvor realismen og det virkelighedstro var nyskabende, og det var moderne at arbejde med et udtryk, som var så tæt på virkeligheden som muligt. Siden dengang har den teknologiske udvikling blandt andet givet os film, tv og virtual reality, hvor vi i langt højere grad end i teatret kan få fornemmelsen af at opleve noget, der ligner virkeligheden til forveksling. Derfor har vi i vores version af *Tre Søstre* valgt at gå den modsatte vej og understrege, at det er teater og ikke virkelighed. Det skal være helt tydeligt, at det er nogle meget levende og tilstedeværende mennesker, der gerne vil fortælle en historie til et publikum. Hvem er de så de 11 mennesker på scenen, og hvorfor er de her? Vi har valgt at det er de 11 karakterer fra stykket, som dukker op og gerne vil folde historien om de tre søstre ud.

- Forestillingens rum er et tomt scenerum, et umøbleret stort gammelt teaterum, hvor man kan forestille sig, at mange historier før har foldet sig ud foran et publikum, og mange historier vil gøre det siden. Det er et rum, som har historie, som trækker tråde bagud i tiden. Man kan sige, at vores fortælling foregår i en gammeldags arkitektur eller en gammel konstruktion, ligesom Tjekhovs fortælling foregår i et stort, gammelt, fint hus.

Skuespillerne er klædt i "moderne" tøj. Vi har ikke klædt dem på i kostumer fra Rusland på Tjekhovs tid, men i noget fra slutningen af det 20. århundrede. På den måde får vi frigjort karaktererne fra "gamle dage" og får placeret dem i en tid meget tæt på vores egen, så vi oplever en

genkendelighed i de her menneskers måde at tale forbi hinanden på og i deres besvær med at handle sig ud af deres problemer. De ligner os!

- Det er helt enkle rekvisitter og scenografiske løsninger, der skal transportere os gennem historien. *Tre søstre* foregår over en årrække og bevæger sig gennem forskellige årstider. Tidens gang og årstidernes skiften fortæller vi med udviklingen i karakterernes kostumer og nogle rigtigt teatraliske greb, slutter Gøje Rostrup.

På de næste sider kan du se nogle af Gøje Rostrups kostumetegninger til forestillingen.

## Irina, den yngste søster

1. akt: Forår

helt i kindt /  
lysegråt



## Olga, den ældste søster

OLGA: TILDE MAJA FREDERIKSEN

1 akt. (før) fødselsdagsfesten



# Masja, den mellemste søster

MASJA: ANNA BRUUS CHRISTENSEN

2. allet  
vithes.  
(+ 4. allet)

Helt i sort

Dramatiske  
spil  
(med pels-  
kantes)

Stor  
Sølvring



## Andrei, bror til de tre søstre

ANDREI: JACOB WEBLE

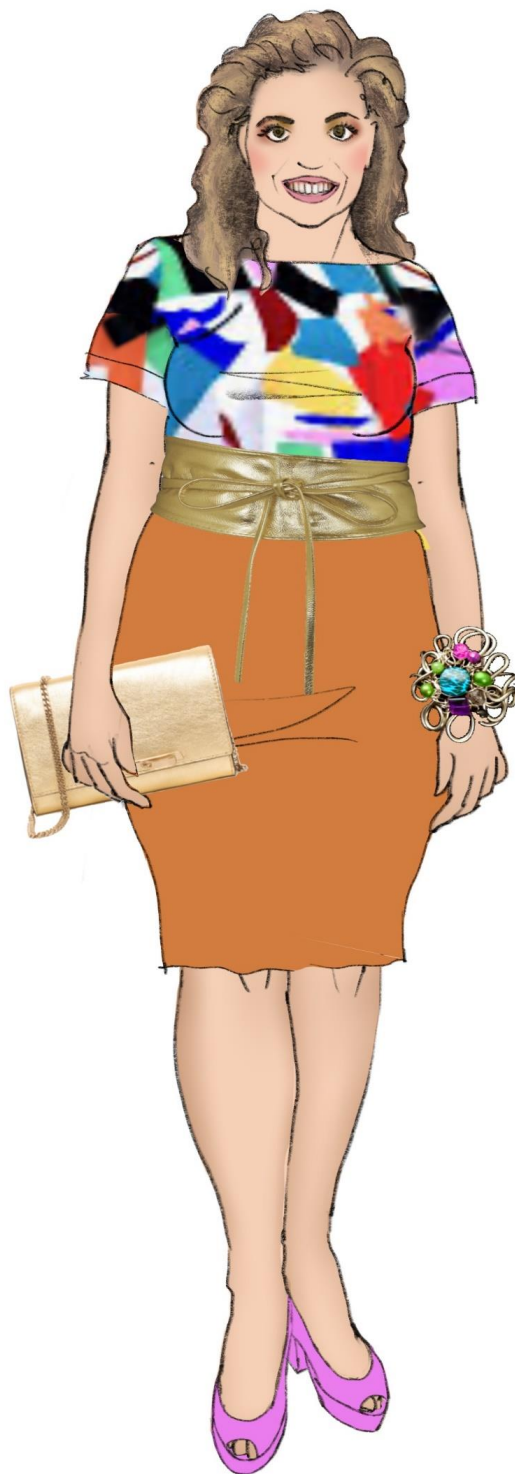
4. akt.  
Efterår



## Natasha, Andreis hustru

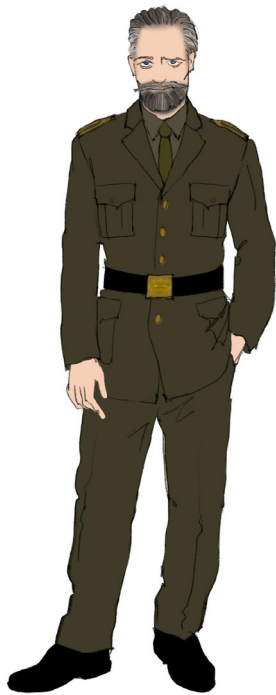
NATASHA: LAURA BRO

1. akt. - fødselsdags-  
festen.



# Alexander Vershinin

VERSHININ: LARS SIMONSEN



TRE SØSTRE OENSE TEATER OKTOBER 2020 © G&E ROSTRUP +45 60928195 GOE@GOEROSTRUP.DK

# Nikolaj Ussenbach

TUSENBACH: KRISTOFFER HELMUTH

Ussenbach, Nikolaj Lvovitch, 1870-1920, russisk revolutionær

I civilt tøj  
i 3. akt.

Rullekrave  
el. skjorte +  
slips



TRE SØSTRE OENSE TEATER OKTOBER 2020 © G&E ROSTRUP +45 60928195 GOE@GOEROSTRUP.DK

# Fjodor Kulygin, Masjas mand

KULYGIN: FRANK THIEL

(ang ulden  
frakke  
(brun)  
80' er  
agt' 17



TRE SØSTRE OENSE TEATER OKTOBER 2020 © G&E ROSTRUP +45 60928195 GOE@GOEROSTRUP.DK

# Doktor Ivan

TJEBUTYKIN: MIKKEL BAY MORTENSEN



måske  
gamle  
briller?



overfrakke  
+  
kasket(?)



TRE SØSTRE OENSE TEATER OKTOBER 2020 © G&E ROSTRUP +45 60928195 GOE@GOEROSTRUP.DK

## Anfisa, familiens husholderske

ANFISA: GITHA LEHRMANN





11

# Uddrag fra manuskriptet

## Fra 1. akt (Irinas fødselsdag)

TJEBUTYKIN

... men hvad med det almindelige menneske. Som vi jo er flest. Vi er en samling almindelige, ubetydelige mennesker, der forsvinder sporløst. Men som trøst er det rart at vide at der findes noget som har betydning ... Kærlighed tænker jeg ...

OLGA

Ja, jeg tror der er en større plan og at vi er alle små men vigtige dele af den. Hele den store, vældige menneskehedens historie ... og at vi i sidste ende, kun betyder noget for dem, der elsker os.

VERSHININ

(skåler) For kærligheden!

(Man hører Andréi spille på trommer)

MASJA

Det er vores bror, Andréi, der spiller.

IRINA

Familiens intellektuelle. Han bliver snart professor. Far var militærmand, men hans søn har valgt en akademisk karriere ... Efter fars ønske.

MASJA

Det var da mor, vil du ikke sige det? Det var mor der satte ham på det akademiske spor.

OLGA

Han er "den forelsket major" for tiden. Vi driller ham med det.

MASJA

Hun satte os alle på det akademiske spor, hvilket er lidt ud

over den slagne vej.

IRINA

Han har forelsket sig i en af de lokale. Hun kommer nok i dag.

MASJA

Du skal ikke opmuntre ham. Hun er rædselsfuld!

OLGA

Masja!!

MASJA

Du har selv sagt det! Den måde hun majer sig ud på! - Du sagde det først! - Og alt for meget makeup.

OLGA

Nej, jeg gjorde ej ...

IRINA

Hun smiler sådan her hele tiden (laver en grimasse)

OLGA

Måske har hun et problem ...

MASJA

Nej, det er fordi hun har fået nye tænder.

OLGA

Masja!

MASJA

Det er ikke seriøs med hende, vores Andréi har god smag. Han gør det kun for at genere os!

I går hørte jeg for resten, at hun har noget kørende med

Protopápop. (til Versjínin) Det er vores Borgmester. Han vil lade sig skille og gifte sig med hende. Og tillykke med det, så er vi af med hende, heldigvis! ...

(Andréi Prosórov kommer ind)

OLGA

Det er min bror, Andréi Sergéjevitsj.

ANDRÉI

Andréi!

OLGA

Og Oberst Versjínin

VERSJÍNIN

Alexander

ANDRÉI

Ja, så er Brigaden din?

OLGA

Han er fra Moskva.

ANDRÉI

Tillykke ... nu får du ikke fred for mine søstre!

VERSJÍNIN

Det er vist allerede lykkedes mig at kede dem ...

IRINA

Se engang – dette smykke har Andréi foræret mig i dag. Han har selv lavet det.

VERSJÍNIN

(Betragter smykket, men ved ikke hvad han skal sige) Det er virkelig ...

IRINA

Han har også lavet dette her (Irina vise et andet smykke frem, evt. båret af én af de andre søstre)

ANDRÉI

(forsøger at knibe sig ud igen) Jo, jo ... ja...

OLGA

Han er ikke kun familiens akademiker; han spiller musik, er kreativ med sine hænder, han kan faktisk gøre alt hvad han sætter sig for. Nej, Andréi – du skal ikke gå nu! Sædvanen tro: Han er altid på retræte! Kom nu her!

MASJA

Kom nu bare!

ANDRÉI

Ja ... jo, ja... (som en protest)

MASJA

Mage til cornichon! Oberstløjtnanten kaldte vi den kærlighedssyge major, og han blev ikke fornærmet.

VERSJÍNIN

Ikke det ringeste!

MASJA

Må jeg præsentere: vores kærlighedssyge professor!

OLGA

Vores kærlighedssyge kunstner

IRINA

Vores kærlighedssyge bror er – alt i alt: Forelsket!

OLGA

(Synger fra Cant help falling in love with you)  
Something are ment to beeee...

+ MASJA, IRINA OG TJEBUTYKIN

(synger med, gerne flerstemmig; de har gjort det før!) ...  
Take my hand. Take my whole life, too./ For I can't help falling in love/ ...

ANDRÉI

/Ja, ja ... ja, ja, ja... det er nok. (Tørrer sit ansigt) Jeg har næsten ikke sovet i nat. Jeg sad og arbejdede til kl. 3, og da jeg lagde mig, kunne jeg ikke falde i søvn. Så da det blev lyst, stod jeg op igen og arbejdede videre. Jeg vil gerne være færdig med at oversætte en fransk bog her i sommer, mens vi stadig er her.

VERSJÍNIN

Taler du fransk?

ANDRÉI

Ja, far holdt på at vi skulle uddanne os.

MASJA

Det var mor. Mor insisterede på vores uddannelse.

ANDRÉI

Ja, jo - dem begge to; de overøste os med sprog, historie, litteratur og musik. Også akavede, ubrugelige trivialiteter; "almen dannelse". De gjorde os parate til et fantastisk liv ... hvor mon? Moskva, var det? Sikkert. Men nu er de væk

og alt hvad jeg gør, er at spise. Jeg spiser på fransk, jeg spiser på tysk, jeg kan spise på græsk, og mine søstre driller mig på italiensk.

MASJA

At kunne tre sprog i denne by er en unyttig luksus. Ja, mere end en luksus, det er ligefrem i vejen ... ligesom en sjette finger på en hånd. Vi er fyldt med ubrugelig viden.

VERSJÍNIN

Ubrugelig viden! Jeg kan ikke forestille mig noget sted på jorden - uanset hvor tilbagestående og isoleret – der ikke har brug for intelligente og dannede mennesker som jer ... Lad os sige at der blandt befolkningen i denne bedagede by, er - hvad? - hundrede tusinde indbyggere, og der er kun fire mennesker som jer. Naturligvis, kan I ikke gøre jer håb om at kunne oplyse de uvidende masser der omgiver jer, og ja, lidt efter lidt - dag for dag – over jeres livsløb, kommer I til at drukne i dette hundredetusindtallige mørke. Men I vil ikke forsvinde helt, I vil ikke være uden betydning. Efter jer vil der opstå otte af samme slags, så seksten og så videre indtil mennesker som I vil være flertallet. Om to eller tre hundrede år vil livet på jorden være godt og smukt – ufattelig smukt

MASJA

Jeg bliver til frokost.

IRINA

... det burde man skrive ned!

(ANDRÉI har set sit snit til ubemærket at liste ud)

TUSENBACH

Ja. Jeg kan godt se en fremtid, hvor verden er god og smuk, men som du siger, Irina, vi må forberede os på det, vi må arbejde ...

VERSJÍNIN

Tænk hvis man kunne leve sit liv én gang til, men med al den erfaring man har nu. Hvis det liv man allerede havde levet, var en skitse og det næste liv det rigtige! Jeg tror at alle instinktivt ville stræbe efter at gøre det bedre. Og ikke begå de samme fejl igen. Jeg har en kone og to små piger, for eksempel og det ville jeg ikke have i anden omgang. Jeg ville ikke begå den fejl to gange.

(KULÍGIN kommer ind)

MASJA.

Nogle fejl begår sig selv!

KULÍGIN:

(går hen til Irina). Irina, kære svigerinde, Tillykke, jeg ønsker dig et godt helbred og hvad man ellers kan ønske en pige i din alder. Dernæst; modtag denne bog som gave (OVERRÆKKER HENDE EN BOG).

IRINA:

Du har allerede givet mig den bog!

KULÍGIN

Har jeg det? Nå – så tager jeg den igen ... eller bedre endnu (Til Versjínin) Kommandant!

SALJONI

Oberst, hans rang er Oberst!

KULÍGIN

Det var en joke, en joke!! Nej, seriøst ... Fjodor Kuligin, gymnasielærer! Tillad mig at præsentere Dem oberst, for denne ydmyge lille afhandling, som jeg komponerede i anledning af 50-årsdagen for vores lokale skole. En simpel bog støbt af, lige dele kærlighed og kedsomhed. Men jeg tror, det afslører meget om vores by og Deres nye hjem.

VERSJÍNIN

Tak ... hvad kan jeg sige ...

KULÍGIN

Læs den. Den er blevet ganske godt modtaget. Min kone Masha har bogstaveligt talt været min galejslave – altså renskrivning! - ingen dyr led overlast, ha, ha ... nej ingen dyr kom noget til. I denne bog finder De en nøjagtig fortegnelse over alle vores afgangselever på gymnasiet i de sidste halvtreds år. Feci, quod potui, faciant meliora potentes: "Jeg gjorde hvad jeg ku ...

IRINA, MASJA og OLGA

... nne, må de der kan, gøre det bedre"!!

Uddrag fra tredje akt

(Der er gået ca. 1½ år siden 2 anden akt. Olga og Irinas værelse MASJA ligger på en af sengene. OLGA og ANFISA kommer ind med en masse tøj i favnen.)

ANFISA

Jeg tror at hele byen brænder. Huset er fuldt af folk. Alle græder, især de små "Hvor er far, hvor er far?" / bliver de ved med

OLGA

/Det er frygteligt ...

ANFISA

.. at spørge. Jeg ved det jo ikke. Jeg ved det ikke. Og de voksne sidder bare og græder/

OLGA

/Det er forfærdeligt ...

ANFISA

... og de har alle sammen nattøj på/

OLGA

/Her, her! (giver Anfisa noget tøj) Det er helt forfærdeligt.

ANFISA

Og der er flere i haven. Alle værelserne nedenunder er /

OLGA

/Og her, du kan tage de her med... og den grå

ANFISA

... optaget nu. Men køkkenet, skal de blive dér? Og hvad med dem i haven?

OLGA

Hvad er meningen med det her? En hel gade brændt ned? Tag også dem her. Og Oberstens familie, er de i huset?

ANFISA

Hva?

OLGA

OBERSTENS FAMILIE!

ANFISA

Jamen de er jo her i huset!

OLGA

De skal overnatte her, de kan ikke gå hjem. Deres huset var lige ved at ryge med ... Få det her tøj ud til dem der har det koldest (hun dænger Anfisa til med endnu mere tøj) ... Jeg bliver heroppe, jeg er udmattet, ondt i hovedet... /

ANFISA: (bag al tøjet)

Olga?

OLGA:

Sørg for at Oberstens familie ikke prøver at gå hjem. Konen og døtrene kan være i stuen/

ANFISA

Olga...?

OLGA

... og han selv hos Baronnen. Og Doktoren er selvfølgelig fuld i aften, så vi kan ikke lægge nogen hos ham i aften.

ANFISA

Olga! ... Du må ikke sende mig væk.

OLGA

Hvad siger du!? Der er ingen der sender dig væk!

ANFISA

Min lille Olga! Jeg er ved at blive langsom, det ved jeg godt, men jeg arbejder så godt jeg kan. Jeg kan høre at de vil af med mig, men hvor skal jeg gå hen? Jeg er 82!

OLGA

Nej, nej du skal da ingen steder! Sæt dig ned, hvil dig. Jeg skal nok hjælpe dig ned. Jeg tager en pille, så går det fint. Bare rolig. Har du det dårligt? Hvil dig nu lidt, så blir det hele bedre.

(NATÁSJA kommer ind.)

NATAJSA

Der er totalt kaos nedenunder. Folk siger at vi skal lave en fond som kan hjælpe ofrene for branden. Jeg mener også at de rige skal hjælpe de fattige... sådan politisk. Gudskelov sover Bobik og Sofia, som engle midt i al det kaos. Men der skulle være influenza i byen nu, og jeg er så bange for at de bliver smittet. Huset er fuldt af fremmede. Hvem er de mennesker under trappen? Der var flere af dem der hostede!

OLGA

Der er helt stille heroppe, mærkeligt, man mærker slet ikke branden ... bare helt stille.

NATÁSJA

Har jeg taget på? Nej, vel? ... (opdage Masja) åh, undskyld Masja, vækkede jeg dig? Stakkels dig, altid så træt! (opdager Anfisa der sidder med en kæmpe bunke tøj i favnen) Er

det dig? Sidder du ned igen! Så skrider du ned og gør dig nyttig, din dovne kælling. Skrid med dig. GÅ! NU!  
(Anfisa skynder sig ud)  
Gamle heks ... hun kan ikke bruges til en skid!

OLGA  
Undskyld hvad... !?

NATÁSJA  
Hun dur ikke, hun er for gammel. Jeg prøver at køre dette hus, så godt jeg kan. Det gør jeg virkelig. Men hun accepterer mig ikke. Du kan ikke lære en gammel hund nye tricks. Så hvorfor beholde hende? ... Olga, du ser så træt ud, stakkels dig. Jeg prøver bare at lave et fredeligt hjem for dig. Jeg ved hvor meget du arbejder. ... Nåeh, vores rektor er træt.

OLGA  
Jeg er ikke rektor.

NATÁSJA  
Det bliver du, Olga – jeg har hørt en lille fugl ...

OLGA  
Så afslår jeg ...

NATÁSJA  
Hvorfor det?

OLGA  
Jeg kan ikke, jeg har ikke kræfterne til det.  
(hun drikker vand)  
Natásja. Den måde du opførte dig på overfor Anfisa ... Man kan ikke tale sådan til andre mennesker.

NATÁSJA  
Nå?  
(Masja tar sin pude og går demonstrativt)

OLGA  
Du må undskylde, men jeg kan faktisk ikke tåle at du taler sådan til hende.

NATÁSJA  
Jamen ...

OLGA  
Vi har nok haft en meget forskellig opvækst, vi to. Men du må forstå at vi er blevet opdraget i et hus hvor autoritet accepteres fordi den er respektfuld. Jeg kan ikke tåle at høre folk blive talt til på den måde; jeg bliver simpelthen ... deprimeret

NATÁSJA  
Nej, det må ...

OLGA  
Enhver, selv den mindste grovhed, gør mig ked af det. Jeg mister modet ...

NATÁSJA  
Undskyld, Olga, undskyld. Jeg vil da ikke gøre dig ked af det. Det kan godt være at jeg jokker i spinaten nogen gange. Men du må da indrømme at der ikke er brug for hende.

OLGA  
Hun har været hos os i over tredive år. Hun har været med os fra Moskva.

NATÁSJA  
Men hun kan jo ikke arbejde! Hun laver ingenting, hun sover eller sidder!

OLGA  
Så lad hende sidde.

NATÁSJA  
Lade hende sidde!?! Hun får penge for at arbejde. Olga, jeg forstår dig altså ikke; jeg har nogen til at gøre rent, jeg har nogen til at passe børnene og hjælp til madlavningen. Hvad skal vi bruge den gamle til? Fortæl mig det!  
(en brandalarm høres udefra)

OLGA  
Jeg er blevet ti år ældre i aften.

NATÁSJA  
Du leder skolen. Jeg leder huset. Jeg blander mig da heller ikke i hvordan du laver dine skemaer, vel? ... Hun snyder og bedrager og går bag min ryg. Du er for tæt på hende, du kan slet ikke se det! Jeg klarer ikke at have hende, jeg kan ikke holde hende ud! Forstår du det? ... Se på mig! Den måde hun ... og alle elsker hende! ... Sig mig, synes du virkelig at det er i aften du skal begynde at kritisere mig? I aften af alle aftner! Nej det tror jeg ikke Olga! Det er bare uretfærdigt!

## 12

# Skoler og ungdomsuddannelser i Odense Teater

### UNDERVISNINGSMATERIALER

Du kan finde undervisningsmateriale til fem af sæsonens forestillinger på [odenseteater.dk/skoler/undervisningsmateriale](http://odenseteater.dk/skoler/undervisningsmateriale). Du kan finde materialer til:

- Ronja Røverdatter  
(1. - 6. klasse)

- Kammerat Napoleon  
(9. - 10. klasse/Ungdomsuddannelser)

- Blue Jasmine  
(Ungdomsuddannelser)

- Tre søstre  
(Ungdomsuddannelser)

### MØD EN SKUESPILLER



Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller. Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet. Skuespillermøderne er gratis.

For booking af skuespillermøder kontakt

Line Hede Simonsen på [line@odenseteater.dk](mailto:line@odenseteater.dk)

### RUNDVISNINGER



Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne? Kom på rundvisning bag tæppet på Odense Teater. Rundvisninger er gratis, hvis I skal i teatret, ellers koster de 300 kr.

For booking af rundvisning kontakt

Peter Whitmarsh på [rundvisning@odenseteater.dk](mailto:rundvisning@odenseteater.dk)

### TRANSPORTREFUSION

Alle skoler eller uddannelsesinstitutioner kan søge om at få dækket 50% af skolens transportudgifter udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev. Midlerne søges hos Odense Teater.

Læs nærmere på [odenseteater.dk/skoler/priser og refusion](http://odenseteater.dk/skoler/priser-og-refusion)

### KONTAKT

Har du spørgsmål eller ønsker i forbindelse med et teaterbesøg kan du altid kontakte skolekoordinator Line Simonsen på [line@odenseteater.dk](mailto:line@odenseteater.dk)